

SOMOGY VÁRMEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

Ügyiratszám: SVMÖH/172-14/2023.

Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatal Jegyzőjének

14/2023. sz. utasítása

a Somogy Vármegyei Önkormányzat és Hivatala

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATÁRÓL

Hatályos: 2023. szeptember 1. napjától

Figyelemmel a Somogy Vármegyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 7/2022. (XII. 7.) önkormányzati rendeletben (a továbbiakban: SZMSZ), a Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatát elfogadó 70/2022.(XII.2.) közgyűlési határozatban (továbbiakban: hivatali SZMSZ) foglaltakra, és az abban kapott felhatalmazás alapján a Somogy Vármegyei Önkormányzat és Hivatala Eszközök és Források Értékelési Szabályzatát (a továbbiakban: Szabályzat) a következők szerint határozom meg:

I.

A SZABÁLYZAT ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, HATÁLYA, TARTALMA

1.§.

A számvitelről szóló, módosított 2000. évi C. törvény 14. § (5) bekezdésének b) pontja (továbbiakban: Sztv.), valamint az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet 50. § (2) bekezdésében (továbbiakban: Áhsz.) foglaltak szerint el kell készíteni a gazdálkodás sajátosságainak, adottságainak, körülményeinek leginkább megfelelő, számviteli politikához kapcsolódó értékelési szabályzatát.

A Somogy Vármegyei Önkormányzat és a Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatal (továbbiakban: költségvetési szervek) értékelési szabályzatát a Sztv.-ben, az Áhsz.-ben foglaltak szerint, valamint a számviteli politikában rögzített alapelvek alapján a következők szerint határozom meg.

Az eszközök és források értékelési szabályzata elkészítésének célja, hogy

- meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a költségvetési szerv rögzíti az eszközei és a forrásai értékét a bekerülési érték, a terv szerinti, terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés tekintetében,
- egyértelműen rögzítésre kerüljenek azon eszközök és kötelezettségek értékelési gyakorlata, amelyek esetében az Szt. és az Áhsz. felhatalmazása alapján az adott költségvetési szerv választási lehetőségén, a számviteli politikában részletezett döntésén alapul az értékelés,
- az értékelési módszereknek minden érintett számára az adott szervezeten belül egyértelműnek kell lennie, és az tájékoztatást nyújtson a belső, illetve a külső ellenőrzés részére is az adott szervezetenél a könyvvézetési és költségvetési beszámoló készítési kötelezettsége során követett értékelési gyakorlatról.

A **szabályzat hatálya** a Somogy Vármegyei Önkormányzatra, a Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatalra, s a tulajdonában lévő, illetve nyilvántartásaiban szereplő eszközökre és forrásokra terjed ki.

II.

AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

2.§.

II.1. Az eszközök értékelésének általános szabályai

Az eszközök és források értékelésénél a számviteli politikában rögzített vállalkozás folytatás elve, az egyedi értékelés, a valódiság és az óvatosság elvét kell alapul venni. Az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn.

Az előző költségvetési év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan - legalább egy éven túl - jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat írásban dokumentálni kell. A mérleg fordulónapi értékelés során tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbözet tartósnak minősül - fennállásának időtartamától függetlenül - akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

Vételár, eladási ár: a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték, hitelviszonyt megtestesítő kamatozó értékpapír esetén ide nem értve az Szt. 50. § (3) bekezdése szerinti vételárban lévő felhalmozott kamatot (Áhsz. 1. § (1) bekezdés 7. pontja).

Szt. 50. § (3) A hitelviszonyt megtestesítő, kamatozó értékpapír bekerülési (beszerzési) értéke nem tartalmazhatja a [vételár részét képező, továbbá a kibocsátási okiratban, a csereszerződésben, a vagyonfelosztási javaslatban meghatározott piaci, forgalmi, beszámítási érték részét képező] (felhalmozott) kamat összegét.

Az eszközöket és kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és egyedenként értékelni kell, kivéve, ha a számviteli politikában rögzített esetekben (egyszerűsített értékelési eljárás, kisösszegű követelések) a csoportos értékelés is megengedhető. A különböző időpontokban beszerzett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel történő értékelés is alkalmazható.

Az egyedileg beszerzett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett tárgyi eszközöket, értékpapírokat, készleteket csoportosan is nyilván lehet tartani. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be.

Az egyes mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés napjáig bekövetkezett és ismertté vált.

Gazdálkodó szervezetünk a befektetett eszközöknél a **piaci értéken történő értékelést nem alkalmazza, így értékhelyesbítést a pénzügyi számvitelben nem mutatunk ki.**

Az értékeléseket minden esetben dokumentálni kell (értékelő lap, jegyzőkönyv), különösen vonatkozik ez a piaci, forgalmi érték meghatározására, az értékvesztések elszámolására. Az értékelést a gazdálkodó szervezet vezetője hagyja jóvá.

Az eszközök és források értékelésénél figyelembe kell venni következő jogszabályi előírásokat:

- a bekerülési érték megállapításánál az Áhsz. 15., 16. és 16/A §-ban foglaltakat
- az eszközök értékcsökkenésének, értékvesztésének és értékhelyesbítésének megállapításánál az Áhsz. 17., 18. és 19. §-ban foglaltakat, a mérlegtételek értékelésénél az Áhsz. 20. és 21. §-ban foglaltakat.
- A bekerülési érték megállapításához: : Szt. 3. § (4) bekezdésének 8. pontjában, Szt. 47. § (3)-(7), (9) bekezdésében, Szt. 48. § (7) bekezdésében, Szt. 49. § (5) bekezdésében, Szt. 50. § (1), (2), (4) és (6) bekezdésében, , Szt. 51. § (1)-(4) bekezdésekben és Szt. 62. § (2) bekezdésében foglaltakat,
- az eszközök értékcsökkenésének, értékvesztésének és értékhelyesbítésének megállapításához: Szt. 52. § (1), (2), (5), (6) és (7) bekezdésében, az Szt. 53. § (1) bekezdés b) és c) pontjában, az Szt. 54-56. §-okban, az Szt. 57. § (2) (3) bekezdésében, az Szt. 58. § (1) (2), (3), (5), (6), (7), (8) és (9) bekezdésében foglaltakat,
- a mérlegtételek értékelésénél: az Szt. 46. §-ban, az Szt. 60. § (3), (5) bekezdésében foglaltakat.

II.2. Az eszközök bekerülési értékének általános szabályai

A bekerülési érték részét képező tételek elszámolásának időpontjára az Szt. 47. § (9) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy az eszköz értékének utólagos módosítása során akkor kell a különbözet összegét **jelentősnek** tekinteni, **ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a százezer forintot.**

A Szt. 47. § (9) bekezdése szerint a bekerülési érték részét képező tételeket felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténte (legkésőbb üzembe helyezés)kor kell számításba venni a számlázott, kivetett összegben. Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Amennyiben a különbözet összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni.

Az Áhsz.16. §-ban foglaltaktól eltérően az Szt. 49. § (5) bekezdése és 50. § (1), (2), (4) és (6) bekezdése szerint átvett eszközök bekerülési értékét az ott leírtak szerint kell meghatározni.

Ingatlan beszerzés esetén a bekerülési értéket - figyelemmel az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdésére - az Szt. 48. § (7) bekezdése szerint kell meghatározni.

Szt. 48. § (7) Ha a beszerzés ellenértékének kiegyenlítése számla alapján devizában, valutában történik, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó - devizaösszegnek, valutaösszegnek a beszerzéskor, a szolgáltatás igénybevételekor (teljesítéskor) érvényes, a 60. § (4)-(6) bekezdése szerinti árfolyamon átszámított forintértéke a termék, illetve a szolgáltatás értéke.

A külföldi pénzürtékre szoló részesedés, értékpapír bekerülési értékét a bekerülés napjára vonatkozó, a 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték alapján kell meghatározni. A külföldi pénzürtékre szoló követelések, kötelezettségek bekerülési értéke megegyezik a költségvetési számvitelben nyilvántartott követelés, végleges kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség összegével.

Azokban az esetekben, amikor az értékelés **forgalmi, piaci értéken** történik az eszköz nyilvántartási értéke lehet

- új eszközöknél az azonos vagy hasonló rendeltetésű eszköz katalógusban, árlistákon szereplő ára, illetve kereskedelmi ára, ennek hiányában becsült érték,
- használt eszközöknél a kereskedelemben alkalmazott eladási ár (használtcikk kereskedelem), vagy a vagyonértékelő által meghatározott becsült érték.

A **saját előállítású** eszközök bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a közvetlen önköltség körében figyelembe vehető költségek (Szt. 51. §-a alapján megállapított), amelyek

- az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása a, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek (közvetlen anyagköltséget, közvetlen személyi juttatást, közvetlen személyi juttatások járulékát, egyéb közvetlen költségeket - szállítás, rakodás, stb.,
- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Az előállítási költségek közé tartoznak azok az adott eszközzel (szolgáltatással) közvetlen kapcsolatba hozható, az előállításhoz kapcsolódó általános költségek arányos összegei is, amelyek az adott termékre (szolgáltatásra) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók. Ilyenek a gépköltségek, egyéb kisegítő részlegek általános költségei.

Az előállítási költségek között kell elszámolni és így a bekerülési (előállítási) érték részét képezi

- az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értéke, továbbá
- a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltsége a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatás-nyújtással egyidejűleg.

II.3. Az egyes eszközcsoportok értékelésének részletes szabályai

a.) Immateriális javak, tárgyi eszközök

Bekerülési érték:

A **vásárolt immateriális javak** bekerülési értéke az egységes rovatrend K61. Immateriális javak beszerzése, létesítése rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggént nyilvántartott **vételára**. A **saját előállítású immateriális javak** bekerülési értéke az Szt. 51. §-a alapján megállapított közvetlen önköltség.

A **vásárolt, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök** esetén a beruházás bekerülési értéke az egységes rovatrend K62. Ingatlanok

beszerzése, létesítése, K63. Informatikai eszközök beszerzése, létesítése vagy K64. Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára, kisajátítás útján szerzett ingatlan esetén a kártalanítás összege.

A saját előállítású rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök, továbbá a már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével, felújításával összefüggő saját tevékenységben végzett munkák bekerülési értéke az Szt. 51. §-a alapján megállapított **közvetlen önköltség.**

Szt. 51. § (1) Az eszköz bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek, amelyek

- a) az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,
- b) az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- c) az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).

(2) Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékének részét azok a költségek képezik, amelyek

- a) a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
- b) a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- c) a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).

(3) Az előállítási költségek között kell elszámolni [és így a bekerülési (előállítási) érték részét képezi]

az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekelezési (beszerzési) értékét, továbbá a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítéskor a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg.

(4) Értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket - az eszközértékelés alapjául szolgáló - közvetlen önköltség nem tartalmazhat.

Az idegen vállalkozó által előállított, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök esetén a beruházás bekerülési értéke az eszköz létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend az Áhsz. 16. § (3) bekezdés szerinti rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott **együttes vételára.**

A használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközök bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelésével összefüggésben idegen vállalkozó által végzett beruházás bekerülési értéke a bővített, megváltozott rendeltetésű, átalakított, megnövelt élettartalmú, teljesítőképességű eszköz üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend az Áhsz. (3) bekezdés szerinti rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára.

A már használatba vett, illetve a mérlegben nem szerepeltethető tárgyi eszközökön idegen vállalkozó által végzett felújítási munkák esetén a felújítás bekerülési értéke az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítása érdekében a felújítás befejezéséig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tervezési, szállítási, rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési munkáknak az egységes rovatrend K71. Ingatlanok felújítása, K72. Informatikai eszközök felújítása, K73. Egyéb tárgyi eszközök felújítása rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként **nyilvántartott vételára**.

Az ingatlanok, gépek, berendezések, felszerelések, járművek, tenyészállatok **értékét növeli** az azokhoz kapcsolódóan a pénzügyi számvitelben elszámolt **befejezett felújítás értéke**.

A bérbevett ingatlanon (idegen ingatlanon) a bérbevevő által végzett (nem számlázott) és aktivált beruházás, felújítás értékét a bérbevevőnek a könyveiben az ingatlanok között ki kell mutatni.

A tárgyi eszközök közé tartozó ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat az analitikus nyilvántartásokba minden esetben önálló eszközként kell felvenni, azokkal az ingatlan értékét a (hálózat) fejlesztési hozzájárulások esetében még akkor sem lehet növelni, ha a hozzájárulás egyedi ingatlanhoz kapcsolódik.

Nem része a bekerülési értéknek:

- az előzetesen felszámított forgalmi adó,
- illeték, biztosítási díj, kamat, könyvvizsgálói díj,
- jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (közbeszerzés díja, engedélyezési díjak, gépkocsi regisztrációs díj, stb.),
- bér munkadíj,
- a vásárolt vételi opció díja.

Értékelés a mérlegben, értékcsökkenés, terven felüli értékcsökkenés elszámolása:

A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével.

Az immateriális javakat, tárgyi eszközöket az analitikus nyilvántartásokban egyedileg kell nyilvántartani, és a mérlegkészítéskor értékelni, ezen **eszközöknél a csoportos nyilvántartás lehetőségével - a kisértékű tárgyi eszközök kivételével - nem élünk**.

Csoportos értékelést és nyilvántartást csak az esetleg előforduló egyidejűleg beszerezett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező **készletek, kisértékű tárgyi eszközök esetén** alkalmazunk.

A beruházásokat a könyvelésben szereplő bekerülési értéken, a terven felüli értékcsökkenés összegével csökkentve kell a mérlegben kimutatni. Amennyiben az eszközön értéknövelő beruházás (átalakítás, bővítés, stb.) vagy felújítás történik, az értékcsökkenés alapja a beruházás, felújítás aktiválásának napjától kezdődően a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték. Ez vonatkozik a teljesen 0-ra leírt eszközökön végzett értéknövelő munkák

esetére is, az értékcsökkenés elszámolásának alapja a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték.

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után **terv szerinti értékcsökkenést** kell elszámolni. Az értékcsökkenésre az Áhsz. 17. § (2)-(4) bekezdésben foglalt eltérésekkel az Szt. 52. § (1), (2) és (5)-(7) bekezdését kell alkalmazni:

- Az immateriális javaknak, a tárgyi eszközöknek a hasznos élettartam végén várható maradványértékkel csökkentett bekerülési (beszerzési, illetve előállítási) értékét azokra az évekre kell felosztani, amelyekben ezeket az eszközöket előreláthatóan használni fogják (az értékcsökkenés elszámolása).
- Az értékcsökkenést a · bekerülési (bruttó) érték - maradványérték megállapítása esetén a maradványértékkel csökkentett bekerülési érték - alapján számítva a nyilvántartásokban történő rögzítést követően a rendeltetésszerű használatbavételtől, az üzembe helyezéstől kell elszámolni. Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést minden esetben hitelt érdemlő módon dokumentálni kell a számviteli politikában meghatározott módon.
- Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják és az értékcsökkenés összege nem éri el a bruttó értéket.
- Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, régészeti lelet bekerülési (beszerzési) értéke után, az üzembe nem helyezett beruházásnál, valamint a már teljesen (0-ig) leírt immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél.
- Nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni az olyan eszközöknél (kép- és hangarchívumnál, műemléki védettségű épületnél, egyéb gyűjteménynél), amely értékéből a használat során sem veszít, vagy amelynek értéke - különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan - évről évre nő.

A Számviteli Politikánk figyelembe vételével a tárgyi eszközöknél a terv szerinti értékcsökkenés megállapítása során, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értékének megfelelő maradványértéket kell megállapítani. A maradványérték meghatározása a következő elvek szerint történik:

- Forgalomképtelen és nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű törzsvagyongba tartozó ingatlanok esetén: **a bekerülési érték 0 %-a,**
- Korlátozottan forgalomképes törzsvagyongba tartozó ingatlanok esetén: **a bekerülési érték 0 %-a,**
- Üzleti (forgalom képes) vagyongba tartozó ingatlanok esetén: **a bekerülési érték 0 %-a**
- 25 millió Ft bekerülési érték feletti gépek, berendezések, felszerelések, járművek: **a bekerülési érték 3 %-a,**
- **A 25 millió Ft bekerülési érték alatti gépek, berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenése megállapítása során nem lehet maradványértéket meghatározni (Áhsz. 17. § (4) bek.),**
- **Nem kell a maradványértéket a terv szerinti értékcsökkenés elszámolásánál figyelembe venni, ha annak értéke nem jelentős. Nem minősül a maradványérték jelentősnek, ha a bekerülési érték után %-osan meghatározott összeg a 1 millió Ft-ot nem éri el.**

A maradványérték megállapítását az eszközök besorolását, minősítését végző **főkönyvi könyvelést ellátó személy végzi**, melyről az analitikus nyilvántartást vezető dolgozót köteles értesíteni.

Az értékcsökkenést negyedévenként - az éves szintű leírási kulcsok alapján, a tényleges használatnak megfelelően, időarányosan - a következők figyelembe vételével kell elszámolni:

- **Kisértékű immateriális javak** bekerülési értéke a beszerzést, a **kisértékű tárgyi eszközök** bekerülési értéke az üzembe helyezést, használatba vételt követően terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolandó (Áhsz. 17. § (2) bekezdés).
- Immateriális javak közül a vagyoni értékű jogoknál **16 %-os, vagy a tervezett használati idő alapján megállapított leírási kulcs**, a szellemi termékeknél **33 %-os** leírási kulcs (Áhsz. 17. § (2a) bekezdés a) és b) pontja).
- A gazdálkodó szervezetünk a **2014. január 1-jét megelőzően üzembe helyezett, használatba vett tárgyi eszközöknél** a még hátralévő időszakban a korábban megállapított terv szerinti értékcsökkenési leírási kulcsokat alkalmazza, melyek az alábbiak:

Tárgyi eszköz csoport	Leírási kulcs %
Épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2,0
Építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3,0
Ültetvények	10,0
Gépek, berendezések, felszerelések	14,5
Járművek	20,0
Számítástechnikai és ügyviteli eszközök	33,0
Veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek	2,0
Bányaművelésre igénybe vett földterület	5,0

- **A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenését a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kell elszámolni.** Az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok terv szerinti leírási kulcsa azonos annak az ingatlannak a leírási kulcsával, amelyhez az adott vagyoni értékű jog kapcsolódik (Áhsz. 17. § (3) bekezdés). Az említett melléklet szerint alkalmazandó kulcsok a következők:

ÉPÜLETEK

Az épület jellege	Leírási kulcs %
- Hosszú élettartamú szerkezetből	2,0
- Közepes élettartamú szerkezetből	3,0
- Rövid élettartamú szerkezetből	6,0

A 2014. évtől beszerzésre kerülő épületeknél, épület beruházásoknál meg kell vizsgálni a műszaki paraméterek alapján, hogy az adott eszköz hosszú, közép vagy rövid élettartamú szerkezettel rendelkezik-e. Az épületeknél **a csoportokba való besorolást a következő ismérvek szerint kell elvégezni:**

A csoport megnevezése	Felmenő (függőleges teherhordó) szerkezet	Kitöltő (nem teherhordó) falazat	Vízszintes teherhordó szerkezet (közbeeső és tetőfödém, illetve egyesített teherhordó, térelhatároló tetőszerkezet)
Hosszú élettartamú szerkezet	Beton- és vasbeton, égetett téglá-, kő-, kohósalak- és acélszerkezet	Tégla, blokk, panel, öntöttfalazat, fémlemez, üvegbeton és profil-üveg	Előre gyártott és monolit vasbeton acéltartók közötti kitöltő elem, valamint boltozott födém
Közepes élettartamú szerkezet	Könnyűacél és egyéb fém-szerkezet, gázszilikátszerkezet, bauxit-beton szerkezet, tufa- és salakblokk szerkezet, fűrészelt faszerkezet, vályogfal szigetelt alapokon	Azbeszt, műanyag és egyéb függönyfal,	Fagerendás (borított sűrűgerendás), mátraifödém, könnyű acélfödém, illetve egyesített acél tetőszerkezet könnyű kitöltő elemekkel
Rövid élettartamú szerkezet	Szerfás és deszkaszerkezet, vályogvert falszerkezet, ideiglenes téglafalazat	Deszkafal, lemezkeretbe sajtolt lapfal	Szerfás tapasztott és egyéb egyszerű falfödém

Az épület jellegét a három ismerv közül a rövidebb élettartamot jelentő alapján kell meghatározni. Az **épületgépészet körébe tartozó gépek és berendezések értécsökkenését az épülettől függetlenül, a gépeknél megadott leírási kulcsokkal is el lehet számolni.** Az épületbe beépített technológiai gépek és berendezések, az ezeket kiszolgáló vezetékek leírását az épülettől függetlenül, a gépeknél, illetve vezetékeknél megadott leírási kulcsok alapján kell megállapítani.

ÉPÍTMÉNYEK

Az építmény jellege	Leírási kulcs %
Ipari építmény	2,0
Mezőgazdasági építmény	3,0
ebből: önálló támrendszer	15,0
Melioráció	10,0
Mezőgazdasági tevékenységet végző adózónál a bekötő- és üzemi út	5,0
Közforgalmi vasút és kiegészítő építményei, ideértve az iparvágányokat is	4,0
Egyéb vasúti építmény (elővárosi vasút, közúti villamosvasút, metróvasúti pálya stb.)	7,0
Vízi építmény	2,0
Híd	4,0
Elektromos vezetékek, ideértve a távközlési hálózat vezetékeit is	8,0
Kőolaj- és földgázvezeték, gázvezeték	6,0

Gőz-, forróvíz- és termálvízvezeték, földgáz távvezeték, termálkút	10,0
Közüti villamosvasúti és trolibusz munkavezeték	25,0
Egyéb, minden más vezeték	3,0
ebből: víziközmű-vezeték	2,0
Alagút és földalatti építmény (a bányászati építmény kivételével)	1,0
Idegen (bérelt) ingatlanon végzett beruházás	6,0
Kizárólag film- és videógyártást szolgáló építmény	15,0
Minden egyéb építmény	2,0

Melioráció: szántó, kert, gyümölcsös, szőlő, gyepek és erdőművelési ágú, nem belterületen végrehajtott, a termőföld mezőgazdasági célú hasznosítását szolgáló, vízháztartás-szabályozó építmény; talajjavítás legalább 6 éves tartamhatással, valamint a területrendezés építménye.

ÜLTETVÉNY

Ültetvénycsoportok	Leírási kulcs %
1.csoport: alma, körte, birs, naspolya, cseresznye, meggy, szilva, szőlő, szőlőanyatelep, mandula, mogyoró	6,0
2. csoport: őszibarack, kajszi, köszméte, ribizske, komló gyümölcsanyatelep, fűztelep	10,0
3. csoport: spárga, málna, szeder, torma	15,0
4. csoport: dió, gesztenye	4,0
5. csoport: egyéb ültetvény	5,0

Az ültetvények támrendszere nem önálló tárgyi eszköz, hanem tartozék, s ezért az ültetvénnyel azonos leírási kulccsal kell elszámolni, **a földterület és a kerítés viszont önálló tárgyi eszköznek minősül.**

GÉPEK, BERENDEZÉSEK, FELSZERELÉSEK, JÁRMŰVEK

1. 33 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök

- A HR 8456-8465, 8479 vtsz.-okból a programvezérlésű, számvezérlésű gépek, berendezések.
- A HR 8443 31, 8443 32, 8471 8528 42, 8528 52, 8530, 8537 vtsz.-okból az irányítástechnikai és általános rendeltetésű számítástechnikai gépek, berendezések.
- A HR 84. és 85. Árucsoportból az ipari robotok.
- A HR 9012, 9014-9017, 9024-9032 vtsz.-okból az átviteltechnikai, az ipari különleges vizsgálóműszerek és a komplex elven működő különleges mérő- és vizsgáló berendezések.
- A HR 8470, 8472 vtsz.-ok.
- A HR 8419 11, 8541 40 vtsz.-alszámok.
- A HR 8402, 8403, 8416, 8417 vtsz.-okból a fluidágyas szénportüzelésű berendezések, valamint a mezőgazdasági és erdőgazdasági nedves melléktermékek elégetésével üzemelő hőfejlesztő berendezések.
- A HR 8417 80 70 vtsz.-ból, valamint a HR 8514 vtsz.-ból a hulladékmegsemmisítő, -feldolgozó, -hatástalanító és -hasznosító berendezések.
- A HR 8421 21 vtsz.-alszámok.
- A HR 8419, 8421 vtsz.-okból a szennyezőanyag leválasztását, szűrését szolgáló berendezések.
- A HR 8421 31, 8421 39 vtsz.-alszámok.

- A HR 8419 20 vtsz.-alszám, továbbá a HR 9018-9022 vtsz.-okból az orvosi gyógyászati laboratóriumi eszközök.
- 2. **20 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök**
A HR 8701 vtsz.-ból a járművek, valamint a HR 8702-8705, 8710, 8711 vtsz.-ok.
- 3. **14,5 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök**
Minden egyéb - az előzőekben fel nem sorolt - tárgyi eszköz.
- 4. **10 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök**
Hulladék ágazat tevékenységét közvetlenül szolgáló gépek, műszaki berendezések, járművek.
- 5. **7 százalékos kulcs alá tartozó tárgyi eszközök**
A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv.) szerinti víziközmű alkotórészét, tartozékát képező gépek, berendezések, felszerelések, a Vksztv.-ben meghatározott rendszerfüggetlen víziközmű-elemek kivételével.

Az immateriális javak, a tárgyi eszközök után **terven felüli értékcsökkenést** a Szt. 53. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti esetekben kell elszámolni. A terven felüli értékcsökkenésre az Szt. 53. §-át kell alkalmazni azzal, hogy azok kiegészítő mellékletben történő indoklására vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók:

- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az a tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan,
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

A terven felüli értékcsökkenést olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az immateriális jószág, tárgyi eszköz, a beruházás használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben. Amennyiben az immateriális jószág, a tárgyi eszköz, a beruházás rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, megsemmisült vagy hiányzik, azt az immateriális javak, a tárgyi eszközök, a beruházások közül - a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után - ki kell vezetni. Az eszköz állományból történő kivezetése esetén meghatározott terven felüli értékcsökkenést a kivezetés időpontjával kell elszámolni.

Amennyiben az Szt. 53. § szerint alkalmazott terven felüli leírások miatt az eszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök eredeti bekerülési értékénél és az alacsonyabb értéken való értékelés (a terven felüli értékcsökkenés) okai már nem, illetve csak részben állnak fenn, azt meg kell szüntetni (a már elszámolt terven felüli értékcsökkenés összegének csökkentésével), - a megbízható és valós összkép érdekében - az eszközt piaci értékére, legfeljebb a nyilvántartásba vételkor megállapított, a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben **vissza kell értékelni (visszaírás)**. A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszaírását a költségvetési év mérlegfordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani.

Az eszközök terven felüli értékcsökkenésének visszaírásánál a könyv szerinti és a piaci érték tekintetében **jelentősnek** akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább százezer forinttal meghaladja a könyv szerinti értéket.

b.) Speciális jogügyletek (vagyonkezelésbe vett, vagyonkezelésbe adott eszközök, követelés fejében átvett eszközök, csere útján beszerzett eszközök, térítés nélkül átvett eszközök, pénzügyi lízing keretében átadott eszközök).

A **vagyonkezelésbe vett eszközök** - ideértve, ha a vagyonkezelői jog más vagyonkezelőtől való átvétellel, költségvetési szerv átalakításával, jogutód nélküli megszűnésével kapcsolatban keletkezik, de ide nem értve, ha a vagyonkezelői jog vásárlással, saját előállítással keletkezik - és a tulajdonosi joggyakorló szervezetnél a más tulajdonosi joggyakorló szervezettől átvett eszköz bekerülési értéke az átadónál kimutatott bruttó érték. Az átvételt követően a vagyonkezelésbe adónál, korábbi tulajdonosi joggyakorló szervezetnél az átadásig elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést a vagyonkezelésbe vevőnek, új tulajdonosi joggyakorló szervezetnek nyilvántartásba kell vennie.

A **társulás alapítása, a társulási szerződés módosításával vagyonának növelése** esetén az átvett eszközök bekerülési értéke a társulási szerződésben, illetve annak módosításában szereplő bruttó érték. Az átvételt követően az átadónál az átadásig elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést az átvevő társulásnak nyilvántartásba kell vennie.

A tulajdonosnál, tulajdonosi joggyakorló szervezetnél az államháztartáson belüli szervezet részére **vagyonkezelésbe adott**, illetve az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó költségvetési szerv, társulás tulajdonába adott eszköz visszavételkori bekerülési értéke, valamint a megszűnő nemzetiségi önkormányzat vagyonát átvevő szervnél az átvételkori, az újra alakult nemzetiségi önkormányzatnál e vagyon visszavételkori bekerülési értéke a korábbi vagyonkezelőnél, tulajdonosnál kimutatott bruttó érték. A visszavételt követően az átadásig esetleg elszámolt értékcsökkenést, értékvesztést nyilvántartásba kell venni, a társulási részesedés könyv szerinti értékét ki kell vezetni.

Ha a tulajdonos a tulajdonában álló eszközre államháztartáson belüli szervezettel vagyonkezelői jogot létesített, az eszközt a mérlegében nem mutathatja ki (csak a 0-s számlaosztályban).

Az államháztartáson kívülre **vagyonkezelésbe adott eszközök** esetén el kell végezteni a vagyon értékelését. A vagyonértékelését úgy kell végrehajtani, hogy az megbízható kiindulópontot nyújtson a fenntartható és hatékony üzemeltetéshez, továbbá a vagyontárgyak értékének és műszaki állapotának változása ez alapján nyomon követhető és dokumentált legyen.

A megállapított vagyonértéket és a vagyonértékelés során keletkezett adatokat felelős vagyonnyilvántartásában, vagy - ha az üzemeltetési szerződés ezt a szolgáltató feladatává teszi - a szolgáltató vagyonnyilvántartásában át kell vezetni.

Értékelési tanúsítványt olyan személy állíthat ki, aki szerepel az ingatlanvagyon-értékelői névjegyzékben. A vagyonértékeléshez vagyon-leltárt kell összeállítani melynek elkészítéséért az analitikus nyilvántartást vezető személy a felelős. A vagyon-leltárt a vagyonértékelést végző részére át kell adni. A vagyon értékelés során a következő módszerek alkalmazhatók:

- a) A vagyonértékelésére az avulással korrigált újraelőállítási költségalapú módszert kell alkalmazni.

- b) Az a) pontban foglaltaktól eltérően az indexált bekerülési költség módszere is alkalmazható, ha a vagyón-leltár előállítható, a vagyoneértékelés alapadatait és a megállapított vagyoneértékek megfelelően dokumentáltak.
- c) Az indexált bekerülési költség módszerének alkalmazásához a bekerülési költségét a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett indexek alapján kell korrigálni és a korrigált bekerülési értékre az eszközök avultságát kell figyelembe venni.

A vagyoneértékelésről értékelési szakvéleményt kell kiállítani, amely tartalmazza vagyoneértékelés körülményeit, módszertanát, eredményét, az értékelési módszer kiválasztásának indokolását, az értékelési tanúsítványt, a vagyoneértékelés alapját képező adatforrások leírását és az adatokat a vagyoneértékeléshez készült számításokkal együtt, az értékelt vagyón bemutatását, műszaki állapotának rövid, szöveges jellemzését, a megállapított vagyoneérték összegzését objektum-csoportonkénti bontásban a pótlási költségének feltüntetésével. A szakvélemény kötelező melléklete a részletezett vagyón-leltár is.

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyónfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke.

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára.

A **térítés nélkül** (a visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (a nem adminisztrációs hibából származó többlet-) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke.

A **pénzügyi lízing keretében átadott**, a részletfizetéssel, a halasztott fizetéssel értékesített és a szerződés szerinti feltételek teljesülésének meghíúsulása miatt később visszavett, a két időpont között a vevő által használt eszköz visszavételkor beszerzési értékeként az eszköz - a lízingbeadó, illetve az eladó által kiállított helyesbítő számlában rögzített - piaci értékét, legfeljebb az eredeti eladási árát kell figyelembe venni.

c.) Részesedések, értékpapírok

Bekerülési érték:

A **gazdasági társaságban való részesedés** bekerülési értékét alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor, a társaság átalakulásakor, beolvadásakor az Szt. 49. § (3), (4), (6) és (7) bekezdése szerint kell meghatározni, alapításkor, tőkeemeléskor, vásárláskor egyezően az egységes rovatrend K65. Részesedések beszerzése vagy K66. Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott összeggel. A **társulási részesedés** bekerülési értéke a társulásban résztvevők által bevitt vagyontárgyak társulási szerződésében, illetve annak módosításában meghatározott bruttó értéke.

A **gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés** bekerülési (beszerzési) értéke vásárláskor a részvényért, üzletrésztért, egyéb társasági részesedését fizetett ellenérték (vétélár).

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési) értéke **alapításkor, tőkeemeléskor** a létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói, a taggyűlési határozatban a jegyzett tőke fedezeteként, valamint a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként meghatározott vagyoni hozzájárulás együttes értéke a ténylegesen befizetett pénzbetétnek és a rendelkezésre bocsátott nem pénzbeli betétnek megfelelő összegben.

Gazdasági társaság átalakulása esetén a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonszármazéka szerinti - saját tőke összege (kiválás esetén a kiválással létrejött gazdasági társaság végleges vagyonszármazéka szerinti saját tőke összege).

Gazdasági társaság beolvadása esetén a külső tulajdonosnál a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonszármazéka szerinti - saját tőke összege.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében **jegyzett tőke leszállításakor** (ideértve a tőkeleszállítással egyidejűleg végrehajtott, a leszállított jegyzett tőkével arányos jegyzett tőkén felüli saját tőke kivonást is) átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke a gazdasági társaság által közölt, illetve számlázott érték, a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a vagyonszármazéki javaslat szerinti érték.

A vásárolt hitelviszonyt megtestesítő értékpapír bekerülési értéke az egységes rovatrend K912 l. Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása, K9122. Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása, K922. Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása, K921. Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettséggként **nyilvántartott vételár**. Ilyenkor a hitelviszonyt megtestesítő kamatozó értékpapír esetén a **vételár nem tartalmazza a vételárban lévő felhalmozott kamatot!**

A külföldi pénzürtékre szóló részesedés, értékpapír bekerülési értékét a bekerülés napjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték alapján kell meghatározni.

Értékelés a mérlegben, értékvesztés elszámolása, visszairása:

A mérlegben a részesedéseket, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben. A mérlegben az értékpapírok között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt a bekerülési értéken lehet kimutatni mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket és a felhalmozott kamatot megfizeti.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - **értékvesztést kell elszámolni**, a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti -

veszteségjellegű - különbözet összegében, ha ez a különbözet **tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.**

A befektetés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzürtékre szóló befektetés esetén a Szt. 60. § szerinti, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken.

Amennyiben az előzőek szerinti befektetésnek az előbbiek figyelembevételével meghatározott, mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg beszerzési értékét.

A **hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál** - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyv szerinti értéke és - (felhalmozott) kamatot nem tartalmazó - piaci értéke közötti különbözet veszteségjellegű, tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

Az értékpapír piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- az értékpapír (felhalmozott) kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját, az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, azt, hogy a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor a névértéket (és a felhalmozott kamatot) várhatóan megfizeti-e, illetve milyen arányban fizeti majd meg.

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírok piaci értékének meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a **hitelkockázati szempontból kockázatmentesnek minősített**, a kormány vagy a jegybank által kibocsátott, illetve tőkére és hozamra vonatkozóan garantált befektetési célú, lejáratig tartott, **kamatozó, illetve diszkont értékpapírok esetében értékvesztés elszámolását nem kell alkalmazni a bekerülési érték azon része után, amely a lejáratkor megtérül.** Ez nem vonatkozik a névérték (illetve kibocsátási érték) felett vásárolt értékpapírok bekerülési érték és névérték közötti különbözetben meghatározható értékvesztésére, amennyiben az tartós és jelentős összegűnek minősül.

Amennyiben a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbözettel a **korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell.** Az értékvesztés visszaírásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a beszerzési értéket, illetve ha a beszerzési érték magasabb a névértéknél (névérték felett vásárolt értékpapírnál), az értékvesztés visszaírásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét.

Az értékelés végrehajtásához a tőzsdei információkat, illetve az érintett gazdasági társaságok éves beszámolóit évente meg kell kérni és a szükséges adatokat analitikus nyilvántartásokban fel kell jegyezni. **A társaságok tárgyévét megelőző két évének beszámolóit** az értékvesztés elszámolásához be kell szerezni, mely alapján ki kell számítani a **saját és a jegyzet tőke arányát**, amely alapján eldönthető, hogy a veszteségjellegű különbözet **tartós-e és jelentősnek** minősül-e.

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök között kimutatott részesedések, értékpapírok értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet **jelentős összegűnek** tekinteni, ha az **értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a százezer forintot**. Az értékvesztés visszairásánál jelentősnek **akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább százezer forinttal** meghaladja a könyv szerinti értéket.

A Szt. 53-56. §-ainak alkalmazásában **tartósnak minősül** a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az a múltbeli tények vagy a jövőbeni várakozások alapján **legalább egy évig fennáll**. A különbözet tartósnak minősül - fennállásának időtartamától függetlenül - akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján **véglegesnek tekinthető** (Szt. 46. § (4) bekezdése).

d.) Készletek

Bekerülési érték:

A könyvviteli mérlegben készletként a tevékenységet legfeljebb egy évig szolgáló, de még használatba nem vett vásárolt és saját előállítású új (raktáron lévő) készleteket, a tárgyi eszközök közül értékesítési céllal átsorolt eszközöket, valamint a követelések fejében értékesítési céllal átvett eszközöket kell kimutatni. A használt készleteket a főkönyvi könyvelésben és a mérlegben szerepeltetni nem szabad, ezekről a Számlarendben meghatározott körben csak mennyiségi nyilvántartást kell vezetni.

A **vásárolt anyagok bekerülési értéke** az egységes rovatrend K311. Szakmai anyagok beszerzése, K312. Üzemeltetési anyagok beszerzése és - a reprezentációs készletek, üzleti ajándékok beszerzésével kapcsolatosan - a K123. Egyéb külső személyi juttatások rovatokhoz, a vásárolt áruk bekerülési értéke a K313. Árubeszerzés rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár. A vételár a termékek beszerzése után fizetett, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték. Nem része például a termék szállításával, rakodásával kapcsolatos költség, kivéve, ha az a vételárat tartalmazó számlában szerepel.

A **befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek**, állatok bekerülési értéke az Szt. 62. § (2) bekezdése szerint számított előállítási érték.

Szt. 62. § (2) Vásárolt készleteknél (anyag, áru) bekerülési érték a 47-50. § szerinti tételek, vagy a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott bekerülési érték; saját termelésű készleteknél (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állatok) előállítási érték az 51. § szerinti közvetlen önköltség, vagy az átlagos (súlyozott) közvetlen önköltség, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott közvetlen önköltség. A közvetlen önköltség utókalkulációval meghatározott vagy norma szerinti közvetlen önköltség lehet. A befejezetlen termelés norma szerinti közvetlen

önköltsége a félkész termék, a késztermék norma szerinti közvetlen önköltségéből a teljesítési fok alapján arányosítással is meghatározható.

Értékelés a mérlegben értékvesztés elszámolása, visszairása:

A mérlegben a vásárolt készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén (**átlagos beszerzési áron**) kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket, növedék-, hízó és egyéb állatokat a bekerülési értéken (**átlagos közvetlen önköltségen**) kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

Ha a **vásárolt készlet (anyag, áru)** bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor azt a mérlegben a tényleges piaci értéken, ha pedig a **saját termelésű készlet** (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, állat) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni, a készlet értékét a különbözetnek **értékvesztésként történő elszámolásával** kell csökkenteni.

A **vásárolt készlet** bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű **készlet bekerülési (előállítási)** értékét - az előzőekben foglaltakon túlmenően - csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), illetve eredeti rendeltetésének nem felel meg, ha megrongálódott, ha felhasználása, értékesítése kétségessé vált, ha feleslegessé vált. A készlet értékének csökkentését - a különbözetnek **értékvesztésként történő elszámolásával** - ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyag áron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja a könyv szerinti értéket a különbözettel a korábban elszámolt **értékvesztést visszaírással** csökkenteni kell. Az értékvesztés visszaírásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az eredeti bekerülési értéket.

Az értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet **jelentős összegűnek** tekinteni, ha az **értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a százezer forintot.**

A készleteknél **nem alkalmazunk folyamatos mennyiségi és értékbeni nyilvántartást, illetve raktári kezelést.** A raktári kezelésbe be nem vont eszközök (azonnal felhasználásra kerülő) beszerzését a szervezetünk a számviteli politikában meghatározottak szerint költségként számolja el, az e körbe tartozó **készletekről** a továbbiakban analitikus nyilvántartást kell vezetni.

e.) Követelések, követelés jellegű sajátos elszámolások, egyéb sajátos eszközoldali elszámolások

Bekerülési érték:

Követelés: az a jogszabályból, jogerős bírói végzésből, ítéletből, végleges hatósági határozatból, szerződésből - ideértve a vásárolt és a térítés nélkül átvett követelést is - jogszerűen eredő fizetési igény, amelyet a kötelezett elismert és - ellenszolgáltatást is tartalmazó szerződés esetén - a másik fél már teljesített, ilyennek minősül a bevallás alapján megállapított közhatalmi bevételre irányuló, valamint az olyan követelés is, amelyet a kötelezett vitat, de jogszabály alapján azt a fellebbezésre vagy perindításra tekintet nélkül teljesítenie kell.

A követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező **elismert, esedékes összeg**. Az adott előlegek bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett - előzetesen **felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó** - összeg.

A követelések nyilvántartási számláin a 004. Követelés nyilvántartási ellenszámlával szemben történik a követelés növekedésének - így különösen annak előírása, vásárlása, átvétele, elszámolt értékvesztés visszaírása, árfolyam-változás miatti növekedése - és a teljesítés kivételével csökkenésének - így különösen annak behajthatatlanná válása, értékesítése, átadása, elengedése, elszámolt értékvesztése, árfolyam-változás miatti csökkenése - nyilvántartásba vétele attól függően, hogy az költségvetési évben esedékes vagy költségvetési évet követően esedékes követelésnek minősül. **Nem lehet a követelések nyilvántartási számláin nyilvántartani a Szt. szerinti biztos jövőbeni követeléseket.**

A külföldi pénzürtékre szóló követelések bekerülési értéke megegyezik a költségvetési számvitelben nyilvántartott követelés összegével. Ezeket a követeléseket az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon, forintértéken kell nyilvántartásba venni.

A forintban kifizetett **követelés jellegű sajátos elszámolások és egyéb sajátos eszközoldali elszámolások** bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg, a valutapénztárból, devizaszámláról kifizetett követelés jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke a valuta, deviza nyilvántartási árfolyamon átszámított forintértéke. A követelés jellegű sajátos elszámolások kivételével a követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg.

Fontos szabály, hogy a készpénzes értékesítés esetén is keresztül kell vezetni gazdasági esemény hatását a követeléseken!

Értékelés a mérlegben értékvesztés elszámolása, visszaírása:

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A megosztott követeléseknél az önkormányzatot, Hivatalt meg nem illető részt a mérlegben kimutatni nem lehet. A más szervet megillető követeléseket és az arra jutó értékvesztéseket a 0-s számlaosztály nyilvántartási számláin kell kimutatni.

A jogszabályon alapuló jogerős követeléseknél (adó, bírság, hatósági díj) ha a vitatott követelés nem tekinthető jogerősnek, akkor az a könyvviteli mérlegben nem szerepeltethető.

Az évközi és mérlegfordulónapi értékeléssel kapcsolatos teendők:

- függő követeléssé minősítés - 03 számlára való átvezetés,
- elengedett követelések elszámolása, majd az elengedett követelések kivezetése - önkormányzati rendelet szerint,
- behajthatatlan követelések kivezetése,
- év végén a mérlegfordulónapi értékvesztések elszámolása, illetve az elszámolt értékvesztések visszaírása,
- az adósokkal, vevőkkel a mérlegfordulónapi egyenlegeket el kell ismertetni - egyenlegközlők.

A helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, a társulás, valamint az általuk irányított költségvetési szervek követeléséről lemondani csak törvényben vagy helyi önkormányzati rendeletben meghatározott esetekben és módon lehet (Áht. 97. § (2) bek.).

Behajthatatlan követelés

A 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés 1. pont a) alpontja alapján **behajthatatlan követelés** „a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) 3. § (4) bekezdés 10. pont - g) alpontja szerinti követelés azzal az eltéréssel, hogy nem tekinthető behajthatatlannak a követelés, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik.

A Szt.3. § (4) bekezdés 10. pontja szerint behajthatatlan követelés: az a követelés,

- a) amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság - nemleges foglалási jegyzőkönyv alapján - vélelmezhető),
- b) amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során egyezségi megállapodás keretében elengedett,
- c) amelyre a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,
- d) amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- e) amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltan” nem járt eredménnyel,
- f) amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- g) amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A **behajthatatlan követelést** a mérlegben kimutatni nem lehet, a behajthatatlan követelés leírása esetén a behajthatatlanság tényét és mértékét minden esetben bizonyítani kell, ezért arról írásos dokumentumot kell készíteni! A behajthatatlan követelés leírása nem minősül a követelés elengedésének (Áhsz. 43. § (2) bek.).

A behajthatatlanság igazolására dokumentumként a bírósági végzés, a bírósági végrehajtó igazolása, a bírósági végzés a felszámolásról, vagyonfelosztásról, a szervezet megszűnésének igazolása, a kis összegű követeléseknél a posta által „véglegesen eredménytelenül kézbesítettnek” minősített küldemények, illetve a jegyző igazolása a más településen lakó, fel nem lelhető adósról. A behajthatatlanságot igazoló dokumentumot a minősítést végző dolgozó és a költségvetési szerv vezetője írja alá.

A **követelések minősítése** alapján az üzleti év mérlegfordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) **értékvesztést kell elszámolni** - a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján - a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti - veszteségjellegű különbözet összegében, **ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.**

A követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet **jelentősnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10 %-át, de legalább a százezer forintot. Ez azt jelenti, hogy ahol a követeléseknél az értékvesztés egyedileg kerül meghatározásra az egyes követelések év végén megállapított értékvesztésének külön-külön el kell érni a bekerülési érték 10 %-át, de legalább a százezer Ft-ot.**

A követelések működési célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről, a követelések felhalmozási célú támogatások bevételeire államháztartáson belülről, és Kincstárnál vezetett fizetési számlák után értékvesztés nem számolható el.

A **vevőkövetelések dokumentumai, nyilvántartásának, elismerésének rendjét** a következők szerint határozzuk meg:

- készletértékesítés, áruszállítás esetén, ha szállítólevéllel történik a kiszállítás, akkor a szállítólevél aláírása, vagy számlát is átadják az átvétel igazolása a számlán történik,
- szolgáltatásnyújtás esetén az igazolás a megrendelésen, vagy a számlán történik, vagy a számla külön teljesítés igazolás alapján készül,
- a követelésekről analitikus nyilvántartást kell vezetni, mely alapján a teljes forgalmat negyedévenként a számlarendben meghatározottak szerint a főkönyvi könyvelésben is rögzíteni kell.

A követeléseket a beszámoló készítés keretében a vevőkkel el kell ismertetni. Az elismerést a következő dokumentumokkal kell igazolni:

- A mérlegfordulónapra vonatkozóan a **vevők esetében** a kiküldött és a vevők által elfogadott egyeztető levél a mérlegkészítés (beszámolókészítés) időpontjáig elfogadó válasz visszaérkezése, illetve, ha a határidőig nem érkezik válasz a követelés elfogadottnak minősül. Az adós által el nem ismert követelést a zárlati tételek elszámolása során a „0”-ás számlaosztályba át kell vezetni.
- A mérleg fordulónapját követően, de a beszámoló elkészítésének időpontját megelőzően megtörténik a pénzügyi teljesítés a vevő részéről, akkor a követelés elismertnek minősül.

Nem kell a követeléseket elismertetni, ha az a számviteli politikában meghatározott kis összegű követelésnek minősül. Ugyancsak nem kell elismertetni a jogszabályon alapuló jogerős követeléseket, az adott kölcsönöket, melyekre vonatkozóan a kifizetést igazoló

bizonylat, megállapodás, határozat rendelkezésre áll, illetve követelés megtérülésére más garanciával biztosított (jelzálog bejegyzése). Az Áht. 97 §-ának (3) bekezdése alapján „az önkéntes teljesítésre történő felhíváson kívül - a központi költségvetésről szóló törvényben megállapított értékhatárt el nem érő kis összegű követelést behajtásra előírni nem kell.”

Az adósok és vevők tartozásait, azok megfizetését folyamatosan figyelemmel kell kísérni, a lejárt követelések behajtására a szükséges intézkedéseket meg kell tenni. Amennyiben az adós, vevő határidőre fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a fizetési határidőt követő 30. nap után fizetési **felszólítást kell küldeni részére**. Ha az adós, vevő első felszólítás ellenére sem tett fizetési kötelezettségének eleget, akkor az első felszólítást követő 30. nap után ismételten fel kell szólítani. Ha az ismételt felszólítás sem vezet eredményre, **intézkedni kell a követelés behajtásáról, jogi úton történő érvényesítéséről**. Ez azért is fontos, mert a követelések elévülésének szabályait az új Ptk. 6:21-25. §-ai részben átalakították. Legfontosabb eleme, hogy a követelések elévülése már nem szakad meg, ha az államháztartás szervezete a partnerét felszólítja a pénzügyi teljesítésre, vagy elismertetését kívánja megerősíteni vele. Emiatt külön kell figyelni arra, hogy a követeléskezelés egyéb lépéseit (peresítés, fizetési meghagyásos eljárás, bírósági végrehajtás, stb.), mely megszakítja az elévülés idejét megfelelő időben megtegye az adott önkormányzat, költségvetési szerv, nehogy a gondatlansága miatt a követelés hamarabb pénzügyileg érvényesíthetatlenné váljon, és emiatt, mint behajthatatlan követelést ki kelljen vezetni.

Tartozás elévülés megszakítása négy módon lehetséges az új Ptk. 6:25. §-a alapján, mely kardinális változást jelent az elévülés megszakításának pontos meghatározásában. A fent hivatkozott szakasz úgy rendelkezik, hogy az elévülést megszakítja egyrészről (a) tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése, másrészről (b) a kötelem megegyezéssel történő módosítása és az egyezség, továbbá (c) a követelés kötelezettel szembeni bírósági eljárásban történő érvényesítése, ha a bíróság az eljárást befejező jogerős érdemi határozatot hozott; vagy (d) a követelés csődeljárásban történő bejelentése. A tartozásnak a kötelezett részéről történő elismerése szóban, írásban, vagy ráutaló magatartással is megtörténhet.

Mindenképpen arra kell figyelni, hogy **a kiegyenlített követelések esetében ma már nem elég a felszólítás elküldése. Érdemi lépéseket kell tenni annak behajtása érdekében, azaz mielőbb meg kell indítani a peres vagy peren kívüli eljárást.**

Amennyiben a követelés pénzügyi rendezése elmaradt és a követelés adók módjára nem behajtható, akkor a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény előírását lehet alkalmazni. Ez a **közjegyzőknél indított, nem peres eljárás a követelés behajtására, ha**

- a kötelezettnek van ismert belföldi lakóhelye vagy tartózkodási helye, illetve székhelye vagy képviselte (idézési cím), és
- a pénzkövetelés nem munkaviszonyból ered, kivéve, ha az ügy tárgya nem a jogviszony keletkezése, módosulása, megszűnése vagy a munkaviszonyból származó kötelezettségeknek a munkavállaló által történt vétkes megszegése, illetve fegyelmi vétség miatt alkalmazott jogkövetkezmény.

A beszámoló elkészítéséhez szükséges értékeléseket, értékvesztés elszámolására, valamint visszaírására vonatkozó javaslatot a **beszámoló összeállításáért felelős állítja össze. Az értékvesztések elszámolását jegyzőkönyvben, kimutatásban kell dokumentálni.**

f.) Pénzeszközök

Bekerülési érték:

A forint pénzeszközök bekerülési értéke a befizetett, jóváírt forintösszeg. A valutapénztárba bekerülő valutakészlet és a devizaszámlára kerülő deviza bekerülési értéke a bekerülés napjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték, **kivéve a forintért vásárolt valutát, devizát**, amelynél a ténylegesen fizetett forint alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni. A valuta- és devizakészletek nyilvántartási árának az **átlagárfolyamot alkalmazzuk** és a deviza, valuta felhasználását átlagárfolyamon kell elszámolni.

Értékelés a mérlegben értékvesztés elszámolása, visszaírása:

A mérlegben a pénzeszközöket a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban (hitelintézeti igazolásban) szereplő értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A pénzeszközök között kell kimutatni a lekötött bankbetéteken belül a betét elhelyezésének éven túli lejáratú forint és deviza lekötött bankbetéteket. **Év közben a lekötött bankbetétek között kell elszámolni az éven belüli lejáratú forint és deviza lekötött bankbetéteket, azonban a mérlegben ilyen jogcímen tétel nem mutatható ki (Áhsz. 49. § (1)).**

A külföldi pénzürtékre szóló részesedések, értékpapírok, a valutapénztárban lévő valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a követelések és kötelezettségek - a követelés jellegű sajátos elszámolások és a kötelezettség jellegű sajátos elszámolások kivételével egyezően a költségvetési számvitelben meghatározott értékkel -, az egyéb sajátos elszámolások, valamint az időbeli elhatárolások mérlegben szereplő értékét a mérleg fordulónapjára vonatkozó, a 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell meghatározni. Az értékelés során a könyv szerinti érték és az értékeléskori forintérték közötti különbözetet az Szt. 60. § (3) bekezdése szerint összevontan kell elszámolni azzal az eltéréssel, hogy a lekötött bankbetétek, az egyéb pénzeszközök, valamint az egyéb eszközök, a kötelezettségek, és a passzív időbeli elhatárolások esetén külön-külön ki kell számolni az **összevont árfolyamkülönbözetet**, és az egyes különbözetek előjelétől függően kell azt elszámolni (Áhsz. 21. § (10) bekezdés).

Áhsz. 20.§ (3) A külföldi pénzürtékre szóló eszköz, kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.

(4) Ha Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket (kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket) kell forintra átszámítani, az átszámítást az Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni.

Lényeges, hogy a jelenlegi számviteli előírások alapján az árfolyamkülönbözetet minden esetben el kell számolni a Pénzügyi számvitelben függetlenül attól, hogy az jelentős, vagy nem jelentős összegű. Az árfolyamkülönbözetek elszámolása 38/2013. NGM rendelet VII. FEJEZET, Pénzeszközökkel, Finanszírozással kapcsolatos rész M) pontjában található.

A pénzeszközök után az év végi értékelés keretében a követeléseknél meghatározott feltételek szerint értékvesztést kell elszámolni, azzal, hogy a **Kincstárnál vezetett fizetési számlák után értékvesztés nem számolható el.**

g.) Az adott előlegek

Az adott előlegek bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg. A követelések bekerülési értéke az egységes rovatrend bevételeihez kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon kimutatott követelésekkel megegyező elismert, esedékes összeg. A mérlegben az adott előlegeket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

Az értékvesztés elszámolására és visszaírására vonatkozóan a követeléseknél leírt feltételeket, előírásokat kell figyelembe venni.

h.) Aktív időbeli elhatárolások

A mérlegben az aktív időbeli elhatárolásokat a könyvszerinti értéken kell kimutatni. Az időbeli elhatárolások összegeit bizonylatokkal, számításokkal alátámasztva kell az év végi értékelés keretében meghatározni.

III.

A FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

3.§.

1.) A források értékelésének általános szabályai

A mérlegben a források között kell kimutatni a saját tőkét, a kötelezettségeket, a kincstári számlavezetéssel kapcsolatos elszámolásokat és a passzív időbeli elhatárolásokat. A mérlegben a forrásokat könyv szerinti értéken kell szerepeltetni. A mérlegben a saját tőkén belül kell kimutatni a nemzeti vagyon induláskori értékét, a nemzeti vagyon változásait, az egyéb eszközök induláskori értékét és változásait, a felhalmozott eredményt, az eszközök értékhelyesbítésének forrását és a mérleg szerinti eredményt

2.) A mérlegben szereplő egyes források értékelése

a.) Nemzeti vagyon induláskori értéke

A mérlegben a nemzeti vagyon induláskori értékeként a 2014. január 1-jén meglévő, a nemzeti vagyonba tartozó eszközök bekerülési értékének forrását kell kimutatni. Ez a mérlegsor csak a 49/A-49/B. § szerinti esetben, vagy törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet előírása alapján változhat. Csak átszervezéskor változhat: jogutód, tulajdonosnál az ilyen jellegű vagyonváltozás forrásának felvételével, jogelődnél (megszűnő, beolvadó, feladatot átadó) ilyen jogcímű vagyonváltozás kivezetésével.

b.) Nemzeti vagyon változásai

A mérlegben a nemzeti vagyon változásai között a 2014. január 1-jét követően a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök 15. § (2)-(3a) bekezdése, 16/A. § és a 49/A-49/B. § szerinti (átszervezés) jogcímenek elszámolt változásait kell kimutatni:

- ÁH belülről vagyonkezelésbe vett összege
- ÁH belüli szervezet részére vagyonkezelésbe adott és visszavett (Áhsz. 15. § (2)-(3 a), a
- bekerülési érték utólagos megváltoztatásakor régi érték kivezetése és új érték felvétele (Áhsz. 16/A. §),
- 2014. utáni alapításkor változhat,
- átszervezés során jogelődől ilyen jogcímen átvett
- átszervezés során megszűnőnél ilyen jogcímen kimutatott összeg kivezetése.

c.) Egyéb eszközök induláskori értéke és változásai

A mérlegben az egyéb eszközök induláskori értéke és változásaként a 2014. január 1 -jén meglévő- e rendelet 2014. január 1-jén hatályos rendelkezései szerint nem idegen - pénzeszközök forrását - ide nem értve a tulajdonosi joggyakorló szervezeteket -, valamint a nemzeti vagyonba nem tartozó egyéb eszközök 49/A-49/B. § szerinti változásait kell kimutatni:

- 31-33. számlák bekerülési értéke értékvesztés nélkül,
- Alapításkor: könyvekből kivezetni az átadónál, illetve felvenni a jogutódnál,
- Jogutód a megszűnőtől, átszervezettől ilyen jogcímen a jogelődnél kimutatott egyéb eszközök induláskori értékét, illetve felhalmozott eredményként kimutatott értékét - mérleg.

d.) Felhalmozott eredmény

A mérlegben felhalmozott eredményként az előző költségvetési évek felhalmozott eredményét kell kimutatni. A mérleg sor a mérlegben negatív előjellel is szerepelhet.

e.) Mérleg szerinti eredmény

A mérlegben a mérleg szerinti eredményt az eredménykimutatásban ilyen címen kimutatott összeggel egyezően kell szerepeltetni.

f.) Kötelezettségek

Az Áhsz. 14. § (8) bekezdése alapján a mérlegben a kötelezettségek között az egységes rovatrend nyilvántartási számláin nyilvántartott végleges kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket kell kimutatni mindaddig, amíg azokat pénzügyileg ki nem egyenlítették, el nem engedték vagy egyéb módon nem rendezték. A mérlegkészítés időpontjáig a könyvekbe azokat a fizetési kötelezettségeket szükséges kötelezettségként felvenni, amelyek jogilag, gazdaságilag a mérleg fordulónapján már fennállnak, léteznek.

A mérlegben a kötelezettségeket költségvetési évben esedékes kötelezettségek és költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek, ezen belül a költségvetési kiadások kiemelt előirányzatai és finanszírozási kiadások szerinti tagolásban kell kimutatni. A mérleg a kötelezettségek között tartalmazza a 48. § (10) bekezdése szerinti kötelezettség jellegű sajátos elszámolásokat is.

A kötelezettségek bekerülési értéke az egységes rovatrend kiadásaihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek összege. A kapott előlegek bekerülési értéke az átutalt, megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg.

A forintban kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke az átutalt, megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg. A valutában, devizában kapott kötelezettség jellegű sajátos elszámolások bekerülési értéke a 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintérték, kivéve a forintban kapott devizát, amelynél a ténylegesen kapott forintérték alapján kell a nyilvántartásba vételi árfolyamot meghatározni.

A külföldi pénzürtékre szóló kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) mérlegben szereplő értékét a mérleg fordulónapjára vonatkozó, az Áhsz. 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell meghatározni. Az értékelés során a könyv szerinti érték és az értékeléskori forintérték közötti különbözetet az Szt. 60. § (3) bekezdése szerint összevontan kell elszámolni azzal az eltéréssel, hogy a lekötött bankbetétek, az egyéb pénzeszközök, valamint az egyéb eszközök, a kötelezettségek, és a passzív időbeli elhatárolások esetén külön-külön ki kell számolni az összevont árfolyamkülönbözetet, és az egyes különbözetek előjelétől függően kell azt elszámolni.

Fontos szabály, hogy a készpénzes vásárlás esetén is keresztül kell vezetni gazdasági esemény hatását a kötelezettségeken!

Számlák év végi kezelésénél, azok kötelezettségként történő kimutatásánál a helyes gyakorlat alkalmazása érdekében a 2019., illetve a későbbi évek költségvetési beszámolóinak összeállítására vonatkozó Tájékoztatókban leírtakat kell figyelembe venni!!!

g.) Passzív időbeli elhatárolások

A mérlegben a passzív időbeli elhatárolásokat a könyv szerinti értéken kell kimutatni. A mérlegben a passzív időbeli elhatárolásokon belül kell kimutatni az eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolását, a költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolását és a halasztott eredményszemléletű bevételeket. Az időbeli elhatárolások összegeit bizonylatokkal, számításokkal alátámasztva kell az év végi értékelés keretében meghatározni.

A mérlegben az **eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolása** között a mérleg fordulónapja előtt a pénzügyi számvitelben elszámolt olyan eredményszemléletű bevételeket kell kimutatni, amelyek a mérleg fordulónapja utáni időszak eredményszemléletű bevételeit képezik. Az eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolása között kell kimutatni az Szt. 44. § (2) bekezdése szerinti támogatásokat is azzal, hogy azon az egységes rovatrend B16. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről és B65. Egyéb működési célú átvett pénzeszközök rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott bevételeket kell érteni.

Szt. 44. (2) Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a költségek (a ráfordítások) ellentételezésére - visszafizetési kötelezettség nélkül - kapott, pénzügyileg rendezett, egyéb bevételként elszámolt támogatás összegéből az üzleti évben költséggel, ráfordítással nem ellentételezett összeget. Az elhatárolást a költségek, ráfordítások tényleges felmerülésekor, illetve a támogatási szerződésben, megállapodásban foglaltak teljesülésekor kell megszüntetni.

A mérlegben a költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása között a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő olyan költségeket, ráfordításokat kell kimutatni, amelyek csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merülnek fel, kerülnek számlázásra.

A mérlegben a halasztott eredményszemléletű bevételek között az Szt. 45. § (1) és (2) bekezdése szerintieket kell kimutatni azzal, hogy az Szt. 45. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fejlesztési célra kapott támogatáson a felhalmozási célú támogatások eredményszemléletű bevételeit kell érteni, illetve meg kell szüntetni a halasztott eredményszemléletű bevételt a támogatás visszafizetésének elszámolásakor is.

Szt. 45. § (1) A passzív időbeli elhatárolások között halasztott bevételként kell kimutatni az egyéb bevételként vagy a pénzügyi műveletek bevételeként elszámolt

- a) fejlesztési célra - visszafizetési kötelezettség nélkül - kapott, pénzügyileg rendezett támogatás véglegesen átvett pénzeszköz összegét,
- b) elengedett, valamint a harmadik személy által átvállalt kötelezettség összegét, amennyiben az a kötelezettség terhére beszerzett eszközökhöz kapcsolódik (legfeljebb a kapcsolódó eszközök nyilvántartás szerinti értékében),
- c) térítés nélkül (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközök, továbbá az ajándékként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt eszközök piaci - illetve jogszabály eltérő rendelkezése esetén a jogszabály szerinti - értékét.

(2) A támogatásonként, a véglegesen átvett pénzeszközönként, a térítés nélkül átvett eszközönként kimutatott halasztott bevételt a fejlesztés során megvalósított eszköz, az elengedett, valamint a harmadik személy által átvállalt kötelezettséghez kapcsolódó eszköz, illetve a térítés nélkül átvett eszköz (ideértve az ajándékként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt eszközöket is) 47-51. § szerint meghatározott bekerülési értékének, illetve bekerülési értéke arányos részének költségkénti, illetve ráfordításkénti elszámolásakor kell megszüntetni. Meg kell szüntetni a fejlesztési támogatás miatt kimutatott halasztott bevételt a visszafizetendő támogatás ráfordításkénti elszámolásakor is.

IV.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

4.§.

- (1) A szabályzat hatálya kiterjed a Somogy Vármegyei Önkormányzat és a Somogy Vármegyei Önkormányzati Hivatalra.
- (2) A szabályzat módosításáért a gazdasági vezető felelős.
- (3) A szabályzat hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatala Eszközök és Források Értékelési Szabályzatáról szóló 7/2020. sz. jegyzői utasítás.
- (4) Ez a szabályzat 2023. szeptember 1. napján lép hatályba.

Kaposvár, 2023. augusztus 10.

Záradék:

A Somogy Vármegyei Önkormányzat és Hivatala Eszközök és Források Értékelési Szabályzatát a Somogy Vármegyei Közgyűlés elnöke jóváhagyta.

Kaposvár, 2023. augusztus 10.

Dr. Sárhegyi Judit
jegyző

Biró Norbert

Somogy Vármegyei Közgyűlés
elnöke